

Az önkormányzati szféra pénzügyi helyzete és kilátásai, 2008-2010

Bár az önkormányzati szektor a pénzügyi kockázatok vonatkozásában sem tekinthető homogénnek – fiskális kapacitásai, vállalt feladataik és saját bevételi lehetőségeik alapján más és más jellegű kockázatot jelentenek banki ügyfélként – a helyi önkormányzatok pénzügyi és gazdálkodási tevékenységét vizsgálata továbbra is az egész szektor kockázatosnak minősíhető.

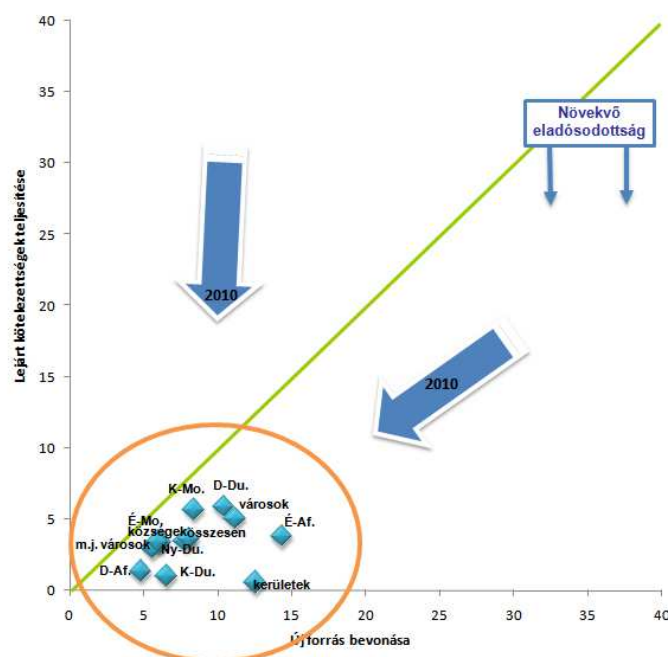
Az **önkormányzati szféra pénzügyi helyzete**, az önkormányzati gazdálkodás egyenlege az előző évek trendjét követve **tovább romlik/romlott 2009-ben**. Az önkormányzatok **még jelentős forgalomképes vagyonnal rendelkeznek**, így tartalékaik – elsősorban **vagyon és alkalmazotti létszám tekintetében** – **adnak némi mozgásteret az önkormányzatok nagy többségének**. Ugyanakkor a **vagyoni elemek folyamatos értékesítése** a válságból való kilábalás elhúzódása esetén egyre nehezebb helyzetbe hozza főként a vidéki kistélepedéseket, de kisebb városokat is.

Az **önkormányzatok eladósodottsága jellemzően hosszú távú**. Kötelezettségállományuk költségeinek (törlesztés, kamat, jutalék, díj, járulékos pénzügyi költségek) közel 70%-a 2010-et követően jár le.

Az önkormányzatok **jelenlegi kötelezettségvállalásának közel 69%-a hitel típusú**, mintegy 23%-a kötvénykibocsátásból, 7%-a kezességvállalásból, a maradék pedig lízing ügyletekhez kapcsolódó kötelezettségből származik. A 2008-hoz képest jelentősen **visszaesett a kötelezettségvállalás mértéke**. A **kötvénykibocsátásból származó fizetési kötelezettségek – a halasztott fizetési konstrukciók miatt – 96%-a 2010-től válik esedékessé**.

2010-ben 2009-hez képest jelentősen növekszik a likviditási célból felvett hitelek aránya, miközben a beruházási hiteleké kis mértékben csökken, míg mind a működési, mind a fejlesztési célú kötvénykibocsátás során bevont forrásoké is csökken. A **működés biztosítása érdekében történő eladósodás továbbra is jellemző lesz, míg a beruházásra, fejlesztésre fordított új idegen hitelforrások összege összességében csökken**.

Az önkormányzatok lejárt és új kötelezettségállománya egy lakosra vetítve, 2010 (becslés, ezer Ft)

A mintegy 800 önkormányzat válasza alapján készített elemzés azt mutatja, hogy a **polgármesteri hivatalt és az önkormányzati intézményeket érintő intézkedések** közül főként az alábbiak kerültek megvalósításra:

- **intézmény-fenntartási együttműködés** erősítése térségi szinten,
- **béren kívüli működési költségek csökkentése** az önkormányzat esetében,
- **bérbefagyasztás/-csökkentés** a polgármesteri hivatalban és az önkormányzati intézményeknél,
- **létszámcsökkentés** a polgármesteri hivatalban és az önkormányzati intézményeknél,
- **képzési, oktatási helyek, intézmények összevonása, bezárása.**

A **lakosságot érintő önkormányzati intézkedések** közül a válságban a **közmunkaprogram** bizonyult a legnépszerűbbnek, a települések 88%-a él e lehetőséggel. **Üzleti szektort érintő intézkedéseket** az önkormányzatok **kevesebb, mint egytizede** hajtott végre vagy tervez végrehajtani.

A válság kiváltotta önkormányzati intézkedések **2008-2009-ben átlagosan 5,8 millió forint, 2010-ben 3,6 millió forint megtakarítást eredményeznek**, ezzel szemben átlagosan 0,5 millió forint, illetve 0,3 millió forint többletkiadással járnak.

2009-re egy lakosra vetítve mintegy **ötödével alacsonyabb összegű beruházást, fejlesztést terveztek/terveznek a 2008-asnál**, míg 2010-ben már a 2007-est meghaladó összegű beruházás, fejlesztés szerepel a terveikben. 2009-ben az önkormányzatok a korábbi évekhez mérten **jóval nagyobb arányban pályáznak a forrásokért**, míg a bevonni **tervezett saját és egyéb források aránya** romló költségvetési pozícióikból fakadóan jelentősen **visszaesik. 2010-ben várhatóan a 2009-essel ellentétes folyamatok zajlanak le**, de nem állnak vissza a 2008-as arányok. A pénzügyi hitel és az egyéb pénzügyi forrásbevonás aránya a 2007-2010-es időszakban enyhén, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.